

[Undervisningsministeren.]

ikke i længden var holdbart at udsætte lovens revision, således som forholdene havde udviklet sig, og man var også dengang enig om, at byrdefordelingen mellem stat og kommuner var urimelig, navnlig fordi centralbibliotekerne havde en stor opgave i andre kommuner, en opgave, som ikke med rimelighed kunne pålægges den kommune, som centralbiblioteket lå i. Jeg måtte derfor gå ud fra, at der var almindelig tilslutning til en revision nogenlunde efter de retningslinjer, lovforslaget bygger på, og jeg håber stadig, at vi under forhandlingerne i udvalget kan nå til et resultat.

Jeg gør opmærksom på, at når jeg fremsætter dette lovforslag, drejer det sig ikke i så høj grad om at pålægge det offentlige øgede udgifter — jeg håber jo, at de nye tilskudsregler vil skaffe mere aktivitet i biblioteksarbejdet i det hele taget, det er lovforslagets formål — men spørgsmålet er snarere, hvordan udgifterne skal fordeles mellem stat og kommuner. En del af de udgifter, kommunerne har — navnlig de kommuner, der har centralbiblioteker — synes jeg ikke man med rimelighed kan forlange skal bæres af kommunerne; de må i noget højere grad lægges over på staten. Jeg gør opmærksom på, at af de samlede udgifter i 1957-58 på 37 mill. kr. betalte staten de 11,1 mill. kr. og kommunerne de 26,5 mill. kr.; det er dog et meget klækkeligt beløb, kommunerne her har betalt.

Der er, først af det ærede medlem hr. Østergaard og senere af ordføreren for restsforbundet, det ærede medlem hr. Gøting, rejst det principielle spørgsmål, om der bør ydes vederlag for lån af bøger. Jeg vil meget henstille, at man på dette område lader forholdene blive, som de er. Jeg anser det for et stort gode, at den jævne befolkning har adgang til at låne bøger, som tilfældet er under den gældende lov. Det er et stort kulturgode, at man tilbyder befolkningen denne adgang til læsning, uden at der forlanges et vederlag, som vel for den enkelte ikke ville betyde så forfærdelig meget, men som alligevel ville give det hele en lidt anden karakter, end det har nu. Den gældende ordning er et tilbud til den danske befolkning. Jeg kan i øvrigt gøre opmærksom på, at indtil 1950 havde kommunerne adgang til at opkræve en

afgift på indtil 2 kr. pr. låner; men kun 14 af de ca. 1 300 kommuner, vi har, gjorde brug af denne mulighed. Kommunerne havde denne adgang i adskillige år indtil 1950, men der var altså kun 14 kommuner af 1 300, der gjorde brug af den. Det kunne tyde på, at kommunerne skønnede, at det måske alligevel var rigtigst at lade udlånet være gratis.

Hvis det skulle tages betaling, ville der i øvrigt rejse sig det spørgsmål: skal det også gælde alle de unge; kan det være rimeligt at vi opfordrer også de unge, som ingenting tjener, til at læse og bagefter opkræver en afgift, når de vil låne bøger? Endvidere: skal det også gælde folk, som har brug for at låne faglitteratur, skal det f. eks. også gælde professorer? Ville resultatet i øvrigt ikke blive, at administrationen af hele historien måske slutte den indtægt, der ville kunne opnås ved en låneafgift?

Jeg tror derfor, man skal overveje meget nøje, hvilke ulemper der følger med, før man går til et så afgørende brud på hele den linje, der hidtil er fulgt på dette område. Det er et vigtigt led i dansk kulturliv, at vi har den lette adgang til læsning, og det er glædeligt at se, at befolkningen i så høj grad benytter sig af den. Jeg vil håbe, at de ændringer, der nu gennemføres, vil kunne bidrage til, at læsningen udbredes yderligere, således at de kulturværdier, befolkningen kan hente gennem bibliotekerne, stadig må være en faktor af betydning.

I øvrigt takker jeg for de velvillige udtalelser, der er faldet. Jeg håber, man under udvalgsarbejdet kan finde frem til et resultat, som partierne kan samles om.

Lysholt Hansen: Når det ærede medlem hr. Østergaard udtaler, at det foreliggende lovforslag, hvis det gennemføres, vil betyde flere penge til de store byers biblioteksvesen, er det jo rigtigst; men det er så sandelig også naturligt, at det er sådan, for den fordelingsordning, vi har i øjeblikket, bevirker, at de mindre biblioteker i dag opnår netop det statstilskud, som alle de andre vil komme op på, hvis lovforslaget gennemføres. De store biblioteker har nemlig i dag ikke procentvis så store statstilskud af de stedlige tilskud som de mindre biblioteker, der får op til 50 000 kr. i lokale tilskud, idet både små og store biblioteker i statstilskud får